

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 13322648

§. 22. Nova Salisburgensium rusticorum seditio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

Sæc. XVIII. suas locabant. Horum igitur consue-
 tudine veteres suos errores novis au-
 A. C. 1731. gebant, ex qua mixtura immane mon-
 strum est enatum, cujus halitu ne pro-
 inficerentur, Maximilianus Gandolphus
 Archiepiscopus Viros Apostolicos, ut
 necessitas magis urgebat, emisit, et
 nihilque non egit, ut noxia subtraheret
 pabula; non inutili conatu; nam per
 multos ad fidem reduxit, ac reliquos
 imposita emigrandi necessitate coercuit.
 Provinciam a sectæ hæcibus expurgavit.

§. XXII.

*Nova Salisburgenſium Ruſſicorum
 ſeditio.*

Enimvero restituta fidei concordia per
 plures annos in Salisburgenſi Prin-
 cipatu reſloruit; nonnulli tamen et
 ruſticis erant, qui ſectam, quam in
 exili metum ore detestabantur,
 animo adhuc fovebant, & ſimul
 Catholicæ Religionis exercitio gnave
 occultabant: Id haud incognitum erat
 vicinis novi Evangelii Præconibus,
 quibus clam ſeſe intrudentibus velut
 ſua origine, denuo ſectæ venenum
 rudes populos uberius ſeſe effudit: Le-
 tebat tamen adhuc ignis ſub cineribus,
 nec in apertas erupit flammas, ſubinde
 tamen unus alterve fanatico abreptus
 e pa-

e patria emigrabat. Ea res gravioris, Sæc. XVIII.
 novique motus suspicionem movit; unde A. C. 1731.
 excitata Prætorum vigilantia depre-
 hensum, eos quoque, qui exterius sese
 Catholicos dicerent, in diebus Domi-
 nicis ac festivis ad concionem quidem
 adfuisse, ea tamen finita continuo tur-
 matim de sacris ædibus fuisse dilapsos,
 neglecto Divino officio: quod insolentia
 genus, ut corrigerent Missionarii,
 primo privatis institutionibus egerunt
 tantumque profecere, ut nonnulli pro-
 fessionem fidei publice in Ecclesiis e-
 derent, dein Prætores addidere pœ-
 nam, ut, qui ante finem rei Divinæ
 de Templo abfisteret, certo pondere
 ceræ in usum Ecclesiæ pendendæ ca-
 stigaretur, quo remedio sæpius adhi-
 bito vix ullus nisi re Divina penitus
 persoluta, e Templo egrediebatur: Nec
 tamen propterea Missionarii suspectorum
 ædes minus sedulo pervestigarunt, lib-
 rosque noxios, utpote sectæ fomenta,
 quotquot reperire poterant, eis eripuerunt:
 Prætores quoque eos, qui vel Eccle-
 sias frequentare neglexerunt, vel die-
 bus prohibitis carnibus vescerentur,
 certo æris pondere multabant. Id
 ægerrime ferebant duo rustici Joannes
 Lerchner & Vitus Bremen, qui a Præ-
 tore bis citati non comparuerunt, sed
 Anno 1729. coram pleno populo & Ar-
 Mm 4 chi-

Sæc. XVIII. A. C. 1731. Archiepiscopi Deputatis seditiosa voce exclamarunt: *sumus Lutherani*, postmodum data utrinque dextera se in secta constanter perseveraturos jurarunt, declarantes, se capitales eorum hostes fore, qui secus suaderent. Ne his contenti, ambo clam Ratisbonam contenderunt, ubi ineunte anno sequenti ope cujusdam studiosi libellum supplicem ad *Corpus* ut vocant, *Evangelicum* die septima Januarii transmisserunt. falso exponentes, quod Lutheranae sectae libris exspoliati non aliter emigrandi copiam obtinere poterint, nisi relictis omnibus bonis novemque suis prolibus, ipse etiam Lechnerus per aliquot septimanas catenis onustus in carcere detentus fuerit: His expositis aures benevolas dedere Lutherani Principum Oratores, qui Salisburgensi Legato Baroni de Zillerberg scriptum per Saxonicum Secretarium Augustum Herrichum porrexere, in quo postulata Westphalicam ab Archiepiscopo postulata questi petebant, ut hisce rationibus sua bona dividere & liberos evocare liceret: Hoc scriptum Legatus ex Principis sui mandato acceptare recusavit, ac die decima septima Februarii respondit, Archiepiscopum suum coram competente Judice suo rationem reddere paratissimum quidem esse, in rebus vero

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

vero suos subditos concernentibus Evangelico Corpori nullam omnino jurisdictionem in se, utpote Con-Statum competere, potius vero optandum, ut Protestantes turbidis ejusmodi hominibus eorumque querelis plerumque malitiose & falso excogitatis non adeo faciles præberent aures, nequidem discussis causæ meritis: de cetero Augustanam confessionem tempore Anni normalis nullibi in Salisburgensi Principatu investam fuisse. Percepto hoc responso Lutherani Oratores die 22. Aprilis ad ipsum Archiepiscopum literas dedere, significantes, se oppressorum gravamina nunquam excipere solitos, nisi tacita sub conditione, si gravamen, saltem quoad substantiam, verum esset; ex privato tamen commodo & ex cæco Religionis Zelo, quo Prætores flagrarent, plerumque constare de gravaminum veritate; Lutheranis Principibus non quidem competere jurisdictionem in Con-Status suos, illis tamen utpote pacis Consortibus denegari non posse, pacis violationibus peramicam compositionem obviandi medium, nec agi de anno normali, cum omni tempore Religionem mutare licitum esset. Verum postea patuit Viti Bremeni falsitas & nequitia; malitiose enim querebatur, quod ei *non nisi relicta*

M m 5

1731

Sæc. XVIII. *uxore & liberis emigrandi facultas* don
 A. C. 1731. sit, cum constiterit, quod ejus uxore
 utpote Catholicæ fidei addictissima ad
 eo maritum sequi noluerit, ut etiam
 in patriam reducem ad ejurandam
 ctam impelleret, eoque & rursus
 vomitum reverso, ipsa domi cum
 prolibus in Religione Catholica
 catis remaneret.

Interim Prætores, cum apostata-
 rum numerum indies augeri animo
 verterent, majora adhuc sollicitudine
 in eos inquirebant, cumque depre-
 henderent, potissimos ex illis ignora-
 tiæ tenebris immerfos nec Lutheranos
 nec Calvinianos ex integro, nec Ca-
 tholicos esse, sed quartum quoddam
 sectæ monstrum ex variis Sectariorum
 libris progenitum profiteri, hinc sedulo
 curarunt, ut cæcutientibus hisce ejus-
 modi libros, utpote errorum causas
 eriperent: Nec magni negotii opus
 erat, ingentes rancidæ ejusmodi me-
 cis acervos cumulare, verosque Ca-
 tholicos ab infectis secernere; cum e-
 nim Anno 1728. Benedictus XIII. in-
 ter Christianos laudabilem, quam Six-
 tus V. jam Anno 1587. (*) invexerat,
 innovasset consuetudinem, qua fideles
 se invicem salutarent pia hac præemia.

(*) Bulla, quæ incipit: *Reddituri.*

Laudetur *Jesus Christus*, salutato respondente: *In æternum Amen*, seducti pia hac thessera in odium Pontificis uti recusarunt, cujus essent spiritus, aperte testantes: Horum tamen quamplurimi exterius adhuc sese Catholicæ fidei addictos simulabant, quin tamen festis diebus *Rei Divinæ* interessent, aut prohibitis diebus a carnibus abstinerent, vel alias *Ecclesiæ* leges observarent, quocirca a Prætoribus pro culpæ merito plectebantur, eo modo, quo etiam Pastores Lutherani & Calviniani (*) illos, qui exterius eorum sectam profitentur, severe castigare solent,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

(*) Hanc in rem observanda sunt verba Scriptoris Protestantici, qui in suo libro, cui titulus: *Versuch einer Kirchengeschichte des achtzehnten Jahrhunderts* 1771. Part. I. Sect. I. S. 15. pag. 17. scribit. *Friederich der Erste*, fieng die Befehring der *Lappländer* NB. *hominum gentilitæ superstitioni addictorum*) auf eine ganz besondere Wege an. Er machte im Jahr 1723. den 3ten Octobr. eine Verordnung bekannt, daß jeder *Lappländer* jährlich durch einen Schein von seinem Pfarrer bey der weltlichen Obrigkeit beweisen solle, daß er dem Gottesdienst beygewohnt, und das heilige Abendmahl gebraucht habe. Wer diesen Schein nicht vorzeigen könne, solle in Verhaft genommen, und so lange

Sæc. XVIII. lent, si præscripta jejunia, preces, &
 A. C. 1731. poenitentias non observant, aut per
 longius tempus ab Ecclesiis eorumque
 cætibus absunt, vel dies Dominicos
 sanctificare negligunt &c. Nihilominus
 Salisburgenses rustici promente
 hujus correctionis impotentes, se in
 humana severitate vexari, suisque con-
 scientiis vim inferri querebantur, ut
 detracta tandem larva, quid dicerent
 aut crederent nescii, se, Lutheranos
 esse magno numero declararunt. De-
 mum audaciores facti, ceterorum om-
 nium nomine Philippum Stöckel &
 Joannem Schartner aliosque sex Ratis-
 bonam Deputatos miserunt, qui etiam
 hoc anno die decima quarta Maij &
 proximo Mense Junio A catholicorum
 Principum Legatis libellum supplicem
 calumniis, mendaciisque turgidum por-
 rexere, tria exponentes gravamina,
 I. quod Eucharistiam sub una specie

zu öffentlicher Arbeit angehalten werden, bis er
 sich bekehre, hier sahe man augenscheinliche Ver-
 kung. Was der Fleiß der Prediger nicht aus-
 arichten können, das brachte die Gewalt in
 kurzer Zeit zu Stande. Si Lapponenses hi po-
 puli de his apud quemdam Lutheranum Prin-
 cipem vel apud Corpus Evangelicorum Ra-
 tisbonæ questi fuissent, quæso, quid eis re-
 spondissent?

sumere, Sanctos invocare, & Tempa Sæc. XVIII.
 frequentare II. jejunii diebus a carni- A. C. 1731.
 bus abstinere jubeantur III. nullam a-
 liam fidem, quam Catholicam sub car-
 ceris pœna profiteri cogantur.

§. XXIII.

Rusticorum petulantia.

Paulo post alii etiam Pagi, posthabito
 legitimi sui Judicis ac Principis
 judicio suos Deputatos ad externos Ju-
 dices ablegarunt, a quibus potentissi-
 mum sibi auxilium tanta arrogantia
 pollicebantur, ut coram Archiepiscopi
 Ministris palam jactitarent, nisi illis
 plena suæ Religionis libertas conce-
 deretur, funesta quæque brevi esse e-
 ventura, promissas militum suppetias
 in eorum opem jamjam accurrere, Ar-
 chiepiscopi milites, cum paucos ha-
 beret, nec Cælaris copias, cum illas
 nunquam ad Alpes missurus esset, non
 esse pertimescendas, actum esse de Sa-
 lisburgensi Principe, ejusque ditione,
 ejus milites, qui Werfæ & Radtstadii
 essent, nullo negotio interfici posse,
 omnes Rusticos, si Princeps vel hiscere
 ausit, arma in eum sumpturos; unica
 litera opus esse, & mox Brandenburgi-
 cum & Helvetos cum octoginta armato-
 rum millibus præsto futuros, se lega-
 tionis